

50

30 JUL 2010

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴՈԿՏՈՐ
ՊՐՈՖ. ԱՎ. ՔԱԼԱՆԹԱՐ

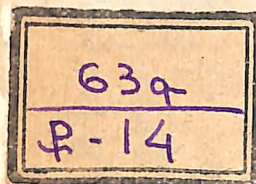
(ՀԱՄԱՌՈՒՄ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ)

LV

ДОКТОР С.-Х. НАУК

Проф. А. А. КАЛАНТАР

КАЯ БИОГРАФИЯ)

ՅԵՐԵՎԱՆ

1937

ЕРЕВАН

630
20 MAR 2013
P-14

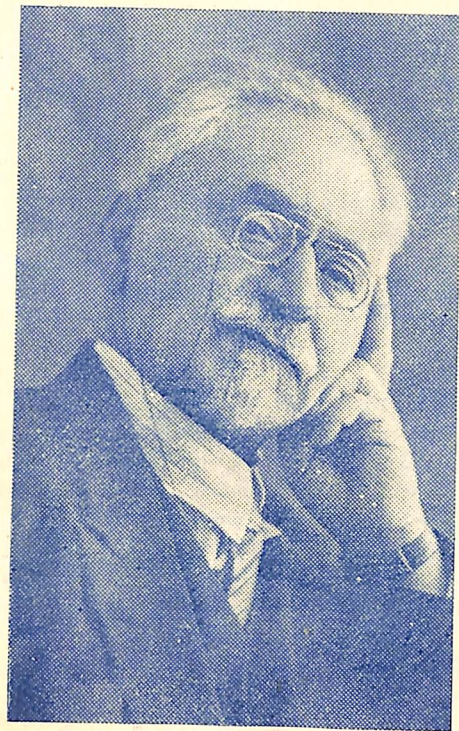
14941

63
68 yr.

Գիտությունների
Գրական № 220
Պատկեր № 49
Տրամ 500

ՀՀ ՕԿ
42124
0101

**ԴՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԴԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ԴՈԿՏՈՐ**

ՊՐՈՖ. ԱՎԵՏԻՍ ՔԱԼԱՆԹԱՐ

Ա. Քալանթարը ծնվել է 1859 թվականին նախկին Յերե-
վանի նահանգի Վերին Ախուխ գյուղում:

Միջնակարգ կրթությունը ստացել է Բագվի ռեալական
դպրոցում յեւ 1878 թվին մեկել է Պետրովսկի Գյուղատնտեսա-
կան յեւ Անստալյին Ակադեմիան, վոր յեւ ավարտել է 1882
թվին գյուղատնտեսական գիտությունների կանդիդատի կոչու-
մով:

Դեռելա Ակադեմիայում յեղած ժամանակ, 1881 թվա-
կանին, Ա. Քալանթարը գրել է իր առաջին գիտական աշխա-
տանքը՝ «Մի քանի ռուսական պանիրների կազմը»: Ռուսաս-
տանում այդ առաջին աշխատանքն էր այդ բնագավառում:

Պետրովսկի Ակադեմիան ավարտելուց հետո Ա. Քալանթա-
րը վարում էր Յեդիմոնովի Կաբանատնտեսական դպրոցի վարի-
չի պաշտոնը մինչեւ 1889 թվականը: Հենց այդտեղ էլ 1883
թվականին նա հիմնել է առաջինը Ռուսաստանում կաբա-
տնտեսական լաբորատորիան:

1890 թվականից մինչեւ 1917 թվականը Ա. Քալանթարը
Հոլագործության Պեպարտմենտի մասնագետն էր յեւ Դիսա-
կան կոմիտեի անդամը:

Սկսած 1891 թվականից Ա. Քալանթարը կաթնասնեստու-
յան վերաբերյալ դասավանդություններ էր կարդում Պետական
Գյուղատնտեսական Թանգարանում: 1905 թվից մինչև 1919
թվականը Ասեփուրյան յեվ Կամեննոուստրովսկի Բարձրագույն
Գյուղատնտեսական կուրսերում էր նախքան կազմա-
կերպման յեվ կաթնասնեստուրյան դասընթացը:

1890 թվականից մինչև 1910 թվականը Ա. Քալանթարը
Հոլագործության նախարարության մեջ յեվ մամուլում ա-
նընդհատ պրպագանդ էր մղում բարձրագույն փորձնական
յեվ ուսումնական Ինստիտուտի կազմակերպման անհրաժեշ-
տության մասին, վոր յեվ հիմնվեց 1912 թվին Վոլոգդայի
մոտ յեվ կոչվեց Վոլոգդայի Կաթնասնեստական Ինստիտուտ:

Ա. Քալանթարի նախաձեռնությամբ յեվ նրա անմիջական
ակտիվ մասնակցությամբ Ռուսաստանում առաջին անգամ
կազմակերպվեց Են Միջազգային Յուցահանդես յեվ կաթնա-
սնեստության Համառուսական Համագումար:

1902 թվին Ա. Քալանթարը հարց բարձրացրեց կազմակեր-
պել Սառնարան յեվ Սառնարանային քրանպորտ յուղի հա-
մար, վորը յեվ նրա նախաձեռնությամբ իրագործվեց: Նույնպես
նրա նախաձեռնությամբ հիմնված է Սառեցման կոմիտե Ա-
ռեկտրի միմիստրության կից:

Սկսած 1901 թվականից Ա. Քալանթարն ակտիվ մաս-
նակցություն է ունեցել յեվ անձամբ ղեկավարել է ագրոնոմ-
ների յեվ մասնագետների եկսկուրսիաները դեպի Դանիա, Շը-
վեթ, Պրուսիա յեվ այլ յերկրներ. նրանց գյուղատնտեսության,
մասնավորապես կաթնասնեստության, գործի կազմակերպման
մեթոդների հետ ծանոթացնելու համար:

1903 թվականից մինչև 1910 թվականը նա հանդիսանում է

էր կաթնասնեստության բոլոր միջազգային կոնգրեսների ան-
դամ յեվ Միջազգային Փեդերացիայի անփոփոխ անդամը:

Շատ է աշխատել Ա. Քալանթարը նախել Հյուսիսային Գյու-
ղատնտեսական Ընկերության մեջ, վորտեղ նա հիմնել է Անաս-
նապահության կոմիտե յեվ նախաձեռնող է հանդիսացել ա-
նասնապահության վերաբերյալ միջոցառումների յայն տա-
րածմանը:

1910 թ. Ա. Քալանթարի ակտիվ մասնակցությամբ Հյու-
սիսային Գյուղատնտեսական Ընկերությունը կազմակերպեց
անասունների Համառուսական Յուցահանդես՝ դրանում յայն
կերպով ներգրավելով տեղական ցեղերը, այլեվ անասունների
մասնաշաղկան յալացման վերաբերյալ 1-ին Համառուսական
Համագումարը: Այդ համագումարում Ա. Քալանթարը հարց
առաջադրեց հոշակավոր Խոլմոզորի տավարի եկսպեդիցիոն
հետազոտության մասին, վորը յեվ հանձնարարվեց նրան 1911
թվականին, վորպես այդ գործի նախաձեռնողի:

Հետագա 1912—13 թվականներին նա կատարեց Յարո-
սլավլի, Վոլոգդայի, Պսկովի յեվ Պերմի նահանգների անա-
սունների հետազոտությունը:

Պատերազմի ժամանակ Ա. Քալանթարի նախաձեռնու-
թյամբ յեվ նրա անձնական ղեկավարությամբ Տվերի նահան-
գում կազմակերպվեց մեծ Բուծարան, վորտեղ հավաքում է-
լին յիկվիդացիայի յեքրարկվող յեվ բացահանվող յալագույն
նախիրների տնտեսական մասլաշենիքին:

Այդ բոլոր տարիներին Ա. Քալանթարի հասարակական
գործունեությունն ընթանում էր վառ միայն խոշոր, մայրա-
քաղաքային, այլեվ գավառական ընկերություններում յեվ
գեմսալոններում:

Ա. Քալանթարի սնունդով էն կոչվել Լիսվինում (Կա-

յուզայի նահանգ) զսնվող գյուղատնտեսական դպրոցը, Չուվաշիայի Հանրապետությունում զսնվող Վուրնարսկի Գյուղատնտեսական Տեխնիկումը յեվ Անսոնապահական Կոոպերատիվ ինստիտուտների Դոնի ընկերությունը:

Հսկեմքերյան հեղափոխության սկզբից Ա. Քալանթարն իրեն հասուկ յեռանդով ամբողջովին նվիրվեց սոցիալիստական շինարարությանը, իր հարուստ փորձն ու գիտելիքներն ի սպաս դնելով գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման գործին:

1919 թվականից մինչև 1922 թիվը նա Վոլոգդայի Կարմասնետական Ինստիտուտում կարդում էր կարճամասնապահության կազմակերպման յեվ կարի տեխնոլոգիայի դասընթացը:

1923 թվին Ավ. Քալանթարը հոնդիտացավ Համամիութենական Գյուղատնտեսական Յուցահանդեսի կազմակերպիչներին մեկը յեվ նա նախաձեռնությամբ հավաքվեց յեվ այդ ցուցահանդեսին ներկայացվեց չավարի մոտ 60 ցեղ:

1921—1923 թվերին նա հեճագոսեց Ոկայի ցավարը Ռյազանի յեվ Մոսկվայի նահանգների սահմաններում, ապա Գոմելի, Նովոգորոդի, Չերեպովեցի յեվ Ալթայի նահանգների տեղական ցեղատները:

1922 թվից Ա. Քալանթարը Տիվրյագելի Գյուղատնտեսական Ակադեմիայում վարում էր կարճատևության ամբիոնը յեվ կարդում էր նախի կազմակերպման դասընթացը:

1923 թվին Ա. Քալանթարն առաջ հաշվեց Միութենական Հոդողկումախի Անսոնապահական Վարչության պետի պաշտոնին: Այդ ժամանակ նա կարգվեց «անսոնապահության լավագույնն ու պլանը», վորին բարձր գնահատական սվին Հոդողկումասն ու Պեսպանը:

Հայաստանի Ժողովրդավարի հասուկ առաջադրանքով նա 1923 թվականին շրջեց Հայաստանի մի շարք շրջաններ, վորից հետո կարգվեց Հանրապետության անսոնապահության յեվ կարճատևության լավագույնն պլանը: Նույնպիսի առաջադրանք նա կատարեց նայել 1928 թվականին:

1929 թվականին Ա. Քալանթարը հեճագոսեց Կաբարդինո-Բալկարիայի մարզի չավարը:

1930 թվին Հայաստանի Ժողովրդավարի յեվ Հոդողկումախի հրավերով Ա. Քալանթարը տեղափոխվեց Հայաստան մրտական աշխատանքի, վորտես Հոդողկումախի կոնսուլյանս յեվ Հոդվեխնսխոսի պրոբետոր:

1931 թվականին նա նախաձեռնությամբ յեվ նա անմիջական ղեկավարությամբ կազմակերպվեց կարճատևության գիտահեճագոսական Ինստիտուտի հայկական ժիլիալը, վորը ներկայումս վերածված է կարճատևագոսական լաբորատորիայի: Այդ Ինստիտուտի աշխատանքը ղվեց արժեքավոր գիտական-գործնական արդյունքներ:

Ա. Քալանթարն ունի բազմաթիվ գիտական աշխատանքներ կարճատևության յեվ կարճատևության անսոնապահության բրնազավառից. նրանցից մի քանիսը վերահրատարակված են 9 անգամ յեվ քարգմանկված են ռսար յեզուներով: Նրա խմբագրությամբ լույս են տեսել մի շարք գրքեր:

1925 թվին Ա. Քալանթարը խմբագրել է Տիվրյագելի Գյուղատնտեսական Ակադեմիայի կարճատևության լաբորատորիայի գիտաշխատությունները:

Նա խմբագրել յեվ հրատարակել է 4 գյուղատնտեսական ժուռնալ:

Ա. Քալանթարը հրատարակել է 60 գիրք յեվ բրոշյուր գյուղացիների յեվ լայն խավերի համար յեվ գրել է 200-ից

ավելի հոգիած համարյա բոլոր գյուղատնտեսական ժողովուրդներում:

Կարնատնտեսության բնագավառում Ա. Բալանթարյի կատարած մի շարք գյուտերն ունեն արժեքավոր գործնական նըշանակություն:

Ա. Բալանթարը, հանդիսանալով Միության գյուղատնտեսության բնագավառի աշխի ընկնող գործիչներից մեկը, իր վուղը կյանքի ընթացքում իր հարուստ գիտելիքները սերս կերպով կապել է պրակտիկ աշխատանքի հետ:

Доктор сельскохозяйственных наук проф. АВЕТИС АЙРАПЕТОВИЧ КАЛАНТАР

Ав. А. Калантар родился в 1859 году в бывшей Эриванской губернии, в сел. В. Акулисы.

Среднее образование получил в Бакинском реальном училище и в 1878 году поступил в Петровскую Сельско-Хозяйственную и Лесную Академию, которую окончил в 1882 году со званием кандидата с-х наук.

Будучи еще в Академии, в 1881 году, Ав. А. Калантар написал первую научную работу: „Состав некоторых русских сыров“. Это было первое в России исследование в этой области.

По окончании курса в Петровской Академии Ав. А. Калантар занимал должность заведующего Едимоновской школой молочного хозяйства, где пробыл до 1889 года; там же в 1883 году он учредил первую в России молочно-хозяйственную лабораторию.

С 1890 года по 1917 год А. А. Калантар состоял специалистом при Департаменте Земледелия и членом Ученого Комитета.

Начиная с 1891 года Ав. А. Калантар читал лекции по молочному хозяйству в Государственном с.-х. музее.

С 1905 года до 1919 года читал курс организации стада и молочного хозяйства на Высших Стебутовских и Каменноостровских с.-х. курсах.

С 1890 года по 1910 год Ав. Калантар добивался в Министерстве Земледелия и в прессе организации высшего экспериментального и учебного Института, каковой и был учрежден в 1912 году близ Вологды, под названием Вологодского Молочно-Хозяйств. Института.

По инициативе Ав. А. Калантара и при непосредственном активном его участии были организованы первая в России Международная Выставка и Всероссийский Съезд молочного хозяйства.

В 1902 году Ав. А. Калантаром был поднят вопрос об организации холодильников и холодильного транспорта для масла, что и было по его инициативе осуществлено. По его же инициативе был учрежден Холодильный Комитет при Министерстве Торговли.

Начиная с 1901 года Ав. А. Калантар принимал активное участие и лично руководил экскурсиями агрономов и специалистов в Данию, Швецию, Пруссию и другие страны для ознакомления с методами ведения сельского и в частности молочного хозяйства.

С 1903 года и до войны состоял членом всех международных конгрессов по молочному хозяйству и постоянным членом международной Федерации.

Много работал Ав. А. в Северном с.-х. Об-ве, где он учредил Комитет Скотоводства и явился инициатором широкого распространения новейших массовых мероприятий по скотоводству.

В 1910 году при активнейшем участии Ав. А. Калантара Северным с.-х. Обществом были организованы Всесоюзная Выставка скота, с широким привлечением на нее местных отродий скота, и 1-й Всероссийский Съезд по массовому улучшению скота. На этом съезде Ав. А. Калантаром был выдвинут вопрос об экспедиционном обследовании выдающегося холмогорского скота, что и было поручено ему же в 1911 году, как инициатору этого дела.

В следующие 1912-1913 гг. им же были проведены обследования скота Ярославской, Вологодской, Псковской и Пермской губерний.

Во время войны, по инициативе Ав. А. Калантара и под его личным руководством, был устроен в Тверской губернии большой питомник, куда свозился племенной молодняк из лучших ликвидируемых и эвакуируемых стад.

Во все эти годы общественная деятельность Ав. А. Айрапетовича протекала не только в крупных, столичных, но и в провинциальных Обществах и в Земствах.

Именем проф. Калантара были названы с.-х. школа в Лихвине, Калужской губернии, Вурнарский с.-х. техникум в Чувреспублике и Донской Союз Животноводческих Кооперативных объединений.

Со дня Октябрьской революции Ав. А. со свойственной ему энергией целиком отдался социалистическому строительству, прилагая свой богатый опыт и знания делу соц. реконструкции сельского хозяйства.

С 1919 по 1922 год читал курс организации молочного скотоводства и технологии молока в Вологодском Молочно-хозяйственном Институте.

В 1923 году Ав. А. являлся одним из организаторов Всесоюзной с.-х. выставки и по его инициативе было собрано и представлено на означенную выставку около 60 отродий крупного рогатого скота.

В 1921-1923 г.г. он обследовал Приокский скот в пределах Рязанской и Московской губерний, затем местные отродия Гомельской, Новгородской, Череповецкой и Алтайской губерний.

В 1922 году Ав. А. руководил кафедрой молочного хозяйства и читал курс организации стада в Тимирязевской с.-х. академии.

В 1923 году Аветис Айрапетович был выдвинут на должность начальника Управл. Животноводства Наркомзема СССР; им был составлен „Новый план улучшения животноводства“, который получил высокую оценку со стороны Наркомзема и Госплана.

По специальному заданию Совнаркома Армении в 1923 году Аветис Айрапетович объездил ряд районов Арм. ССР, после чего им составлены мероприятия по улучшению животноводства и молочного хозяйства республики.

Такое-же задание было им выполнено и в 1928 г.

В 1929 году Аветис Айрапетовичем был обследован скот Кабардино-Болкарской области.

В 1930 году, по приглашению Совнаркома и Наркомзема Армении, Аветис Айрапетович переехал в Ар-

мению на постоянную работу в качестве консультанта Наркомзема и профессора Зооветинститута.

В 1931 году по его инициативе и под его непосредственным руководством был организован армянский филиал научно-исследовательского Института молочной промышленности, ныне реорганизованный в молочно-испытательную лабораторию. Работа этого Института имела ценные научно-практические результаты.

Аветис Айрапетович имеет много научных трудов и руководств в области молочного хозяйства и молочного скотоводства; некоторые из них выдержали до 9 изданий и переведены на иностранные языки.

Под его редакцией вышел ряд книг.

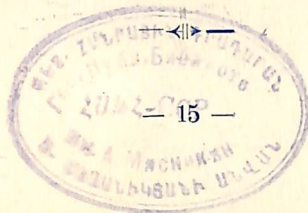
В 1925 году Аветис Айрапетович редактировал „Труды молочно-хозяйственной Лаборатории Тимирязевской с.-х. Академии“.

Редактировал и издавал 4 с.-х. журнала.

Аветис Айрапетович издал 60 книг и брошюр для крестьян и широких масс населения и помещал статьи (более 200) почти во всех с.-х. журналах.

Ряд изобретений Ав. А. в области молочного хозяйства имеют ценное практическое значение.

Аветис Айрапетович Калантар, являясь выдающимся деятелем в области с.-х. Союза, на протяжении всей своей жизни тесно увязывал свои богатые познания с практической работой.

174

14941

<< Ազգային գրադարան

NL0286005